

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL

MET HET BEKNOPT VERSLAG

AVEC LE COMPTE RENDU ANALYTIQUE

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN, DE
ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR, DES AFFAIRES
GÉNÉRALES ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

woensdag

mercredi

25-04-2001

25-04-2001

11:00 uur

11:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CVP	<i>Christelijke Volkspartij</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP	<i>Socialistische Partij</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + nummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag (op wit papier, bevat de bijlagen en het beknopt verslag, met kruisverwijzingen tussen Integraal en Beknopt Verslag)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral (sur papier blanc, avec annexes et CRA, avec renvois entre le CRI et le CRA)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail : aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Samengevoegde interpellaties van 1
 - de heer Pieter De Crem tot de eerste minister over "de invoering van provinciale kiesomschrijvingen voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers" (nr. 745)
 - de heer Guido Tastenhoye tot de eerste minister over "de plannen tot invoering van provinciale kiesomschrijvingen" (nr. 772)

Sprekers: **Pieter De Crem, Guido Tastenhoye, Guy Verhofstadt,** eerste minister, **Annemie Van de Casteele**

Moties 9

SOMMAIRE

Interpellations jointes de 1
 - M. Pieter De Crem au premier ministre sur "la création de circonscriptions provinciales pour l'élection de la Chambre des représentants" (n° 745)
 - M. Guido Tastenhoye au premier ministre sur "le projet de créer des circonscriptions électorales provinciales" (n° 772)

Orateurs: **Pieter De Crem, Guido Tastenhoye, Guy Verhofstadt,** premier ministre, **Annemie Van de Casteele**

Motions 9

COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE ZAKEN, DE
ALGEMENE ZAKEN EN HET
OPENBAAR AMBT

van

WOENSDAG 25 APRIL 2001

11:00 uur

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
DES AFFAIRES GÉNÉRALES ET
DE LA FONCTION PUBLIQUE

du

MERCREDI 25 AVRIL 2001

11:00 heures

De vergadering wordt geopend om 11.13 uur door de heer Denis D'hondt, voorzitter.

La séance est ouverte à 11.13 heures par M. Denis D'hondt, président.

01 **Samengevoegde interpellaties van**

- de heer Pieter De Crem tot de eerste minister over "de invoering van provinciale kiesomschrijvingen voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers" (nr. 745)
- de heer Guido Tastenhoye tot de eerste minister over "de plannen tot invoering van provinciale kiesomschrijvingen" (nr. 772)

01 **Interpellations jointes de**

- M. Pieter De Crem au premier ministre sur "la création de circonscriptions provinciales pour l'élection de la Chambre des représentants" (n° 745)
- M. Guido Tastenhoye au premier ministre sur "le projet de créer des circonscriptions électorales provinciales" (n° 772)

01.01 **Pieter De Crem** (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik ben tevreden dat ik deze interpellatie eindelijk kan houden. Het eerste interpellatieverzoek over dit ontwerp dateert immers van meer dan twee maanden geleden. In een parlementaire democratie vormt interpelleren een normale procedure. Het is een middel om onze controletaak op de uitvoerende macht te kunnen uitvoeren. Het is dus een zeer gebruikelijke procedure. Ik weet echter niet of die opvatting door iedereen gedeeld wordt want op het eerste interpellatieverzoek wenste de eerste minister niet te antwoorden. In het algemeen kunnen we zeggen dat dit getuigt van een gebrek aan respect van de regering voor het Parlement.

Ik heb dat reeds verschillende keren aangeklaagd.

Ik wil dit toespitsen op een aantal verschillende voorstellen. In deze vergadering is namelijk een voorstel van uw dienaar hangende met betrekking tot een heel onschuldig gegeven, namelijk het per elektronische post verzenden van de uitnodiging voor de gemeenteraad. In tijden van e-government komt dit tegemoet aan een echte behoefte. Verder gaat het om de mogelijkheid voor de gemeenteraadsleden om de notulen van het schepencollege te raadplegen. Het blijkt echter onmogelijk te zijn om dit onschuldige voorstel doorheen de bakens van de meerderheid te krijgen. Ik vind dat een spijtige zaak.

Mijnheer de eerste minister, het verwondert mij dat het zo lang duurde voor we over deze zaak van gedachten konden wisselen. Ik hoop dat we dat naar aanleiding van deze interpellatie toch even kunnen doen. In de burgermanifesten, verplichte literatuur voor velen, hebt u verschillende onderwerpen aangesneden. De herwaardering van het Parlement was daar echter niet zozeer in terug te vinden. Er waren wel enkele regels over de zeer geringe toegevoegde waarde van ons tweekamerstelsel. Hoewel er niet veel in staat over de herwaardering van het Parlement, werden enkele bijzonder interessante bladzijden gewijd aan het kiesstelsel. Het gaat dan onder meer over het stemrecht, de lijststem, de voorverkiezing en de rechtstreekse verkiezing van de regering en de burgemeester. Ook over de kiesomschrijvingen zijn er een aantal interessante uitweidingen. Ik geef even een interessant citaat uit het tweede burgermanifest: "Daarom moeten we een methode vinden waarbij de keuze van de burger veel rechtstreekser gaat doorwegen in de

vorming van de regering en het beleid dat ze zal voeren eens ze aan de macht is. Het Angelsaksische systeem met kleine districten waarin in één kiesronde de kandidaat verkozen wordt of het Franse stelsel van weleer kunnen als voorbeeld dienen".

Op de drie burgermanifesten volgde dan het magnum opus van de Belgische ziekte. Naar aanleiding van deze interpellatie heb ik het nog even nagekeken en ik heb vastgesteld dat dit werk dezer dagen hoog scoort in de top tien van de fictieboeken. De eerste minister houdt hierin een pleidooi voor een gemengd kiesstelsel. Een deel van de parlementszetels wordt verdeeld over districten waarin het meerderheidsprincipe van toepassing is en een ander deel wordt verdeeld over een nationale kiesomschrijving op basis van een evenredige vertegenwoordiging. Dat is een voorstel dat mijn partij bijzonder genegen is. In de vorige legislatuur heb ik terzake een voorstel gedaan en in deze legislatuur heb ik het opnieuw ingediend bij de commissie voor Politieke Vernieuwing. Terloops kan ik zeggen dat het rendez-vous dat de natie in de commissie voor Politieke Vernieuwing moest hebben met de politieke vernieuwing in dit land is jammer genoeg sinds maandag niet meer mogelijk. Maandag is de commissie voor Politieke Vernieuwing immers tamelijk onverwacht maar niet onvoorbereid ter ziele gegaan.

Het was echt een begrafenis met de laagste dienst. De VLD schitterde in de laatste vergadering trouwens door haar afwezigheid. Het afscheid gebeurde met een bijzondere parafrase. Een van de vertegenwoordigers van de VLD in de commissie vond dat de voorzitter van de commissie niet sexy genoeg was, waardoor het geen zin meer had in deze commissie voor Politieke Vernieuwing verder te discussiëren. De VLD zal waarschijnlijk een krant naar de voorzitter van de commissie sturen met de titel: "Diep betreurd of éternels regrets".

Ik kom terug tot het kiessysteem voor de Kamer. Wanneer de 150 zetels in de Kamer aan districten zouden worden toegewezen, leert een eenvoudige rekensom ons dat één district in dit koninkrijk ongeveer 65.000 inwoners zou tellen, waardoor de districten een omvang zouden hebben vergelijkbaar met de kiesdistricten, de constituencies in Groot-Brittannië. Indien twee derden, 100 van de 150 zetels aan districten zouden worden toegewezen, zou één district 100.000 inwoners tellen. Dat is misschien een nog betere verdeling omdat ze op basis van een aantal rekenkundige parameters een meer evenredige

verdeling mogelijk maakt.

Mijnheer de eerste minister, u was vroeger voorstander van eerder kleine kiesdistricten. Ook de VLD is dat nog steeds, want in februari 2000 hebben de toenmalige leden van de VLD-kamerfractie in de commissie voor Politieke Vernieuwing met veel verve voor de gedeeltelijke invoering van het meerderheidsstelsel gepleit. Zij koppelden daar ook kleinere kiesarrondissementen dan de huidige aan. Voorzitter De Gucht verklaarde dit onlangs nog in een debat.

Ik heb de indruk dat de eerder aangekondigde maatregelen, met name het maken van provinciale kiesomschrijvingen, los van het feit of dit wel in Vlaanderen en niet in Wallonië zou gebeuren, eigenlijk haaks staat op wat vroeger werd verdedigd. Op de Ministerraad van 19 mei 2000 heeft de regering immers - dat hebt u ons in deze commissie meegedeeld - een principeakkoord over een aantal voorstellen inzake zogenaamde politieke vernieuwing gedaan, onder meer om bij de parlementsverkiezingen, zowel in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen tot één kieskring te komen in de provinciale kiesomschrijving. De kiesdistricten in de provincies Henegouwen en Luik zouden merkwaardig genoeg blijven bestaan - dat zijn er drie per provincie - en dus niet tot provinciale kiesomschrijvingen worden omgevormd.

U hebt dat principeakkoord toen bevestigd in de commissie voor Politieke Vernieuwing van 7 juni 2000 en hoewel in het regeerakkoord werd overeengekomen om de bespreking van het kiesstelsel en dus ook de kieskringen over te laten aan de commissie voor Politieke Vernieuwing, hebt u toen verklaard dat u niet op de resultaten van de bespreking in de commissie wenste wachten als u in de regering een akkoord terzake kon bereiken. Dat is mijn inziens een van de redenen waarom de commissie voor Politieke Vernieuwing als het ware werd ontmand omdat de regering en ook u op regelmatige tijdstippen interfereerde in de beraadslagingen van de commissie voor Politieke Vernieuwing waardoor ze zich in een identiteitscrisis is gaan bevinden.

Niettemin hebben wij, zoals voor vele andere plannen van de regering, over de uitvoering van het akkoord van 19 mei 2000 en de vertaling ervan in wetteksten niet veel meer vernomen. Dat was ook een deelaspect van het government by announcement. Ter gelegenheid van de besprekingen in de plenaire vergadering van 7 maart 2001 over het ontwerp van de bijzondere

wet en het ontwerp van wet inzake de halvering van het gewicht van de lijststem voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de Waalse Gewestraad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad verklaarde de minister van Binnenlandse Zaken dat hij een werkgroep heeft samengesteld en aan de eerste minister een volledig dossier over de provinciale kiesomschrijving heeft overgemaakt en dat er, ik paraphraseer, eerstdaags in dit dossier conclusies zullen worden getrokken.

Dat was op 7 maart, het is nu al 25 april, de dagen lengen dan wel en het zomert is reeds ingevoerd, maar ik weet niet of de notie "eerstdaags" zo rekbaar is dat u al in kennis bent gesteld van de bevindingen van de werkgroep van de minister van Binnenlandse Zaken. Daaromtrent had ik graag van u een duidelijk antwoord gekregen op volgende vragen.

Ten eerste, welke beslissing heeft de regering genomen in het dossier van de omvang van de kieskringen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers?

Ten tweede, blijft de regering bij haar voorstel of intentie - de waardebevestiging van de beraadslagingen zijn daarover niet duidelijk - om in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen de bestaande kiesarrondissementen samen te voegen tot provinciale kiesomschrijvingen? Als dit inderdaad het geval is, waarom worden de kieskringen in Henegouwen - thans ook drie - en in Luik dan niet samengevoegd tot provinciale kieskringen?

Ten derde, maken de provinciale kieskringen in deze Vlaamse provincies deel uit van een deal met de Volksunie om de Lambermont-akkoorden goed te keuren?

Ten vierde, zal er een provinciale kieskring Vlaams-Brabant komen met daaraan gekoppeld een splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde?

Ten vijfde, wat is de stand van zaken van het akkoord van 19 mei 2000? Is er reeds een voorontwerp van een wet? Werd daaromtrent reeds een advies aan de Raad van State gevraagd?

01.02 **Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK):** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik stelde er absoluut prijs op mij aan te sluiten bij de interpellatie van de heer De Crem. Normaliter zou Bart Laeremans, als volksvertegenwoordiger voor de Vlaamse rand rond Brussel, hier vandaag

interpelleren, maar hij is op missie naar Straatsburg vertrokken. Daarom heeft hij mij gevraagd zijn plaats in te nemen.

Ik sluit mij uiteraard aan bij de vragen van de heer De Crem, maar ik zou ook even de situatie van Vlaams Brabant in dit verband willen toelichten. De splitsing van het tweetalig kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde is een heel oud zeer. Al mijn hele leven lang hoor ik de Vlaamse beweging daarop hameren. Ik herinner aan de grote betoging van Halle in 1974, waarin tientallen parlementsleden van de CVP vooropliepen. De prioritaire eis van die betoging was de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Dat werd trouwens een grotere prioriteit geacht dan de oprichting van de provincie Vlaams-Brabant en dat is het ook. Als ik mocht kiezen tussen de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en de oprichting van een provincie Vlaams-Brabant, opteerde ik voor het eerste.

Precies omdat die kieskring niet is gesplitst, is de Vlaamse gordel rond Brussel tot op de dag van vandaag een electoraal wingewest voor Franstalige politici uit Brussel gebleven. De Franstalige politici uit Brussel bemoeien zich telkens weer met die Vlaamse rand. Ze stoken er de Franstaligen op om te rebelleren tegen de Vlaamse regering, iets wat tot op de dag van vandaag gebeurt. Ik herinner aan de huidige initiatieven van de burgemeesters van de zes faciliteitengemeenten om een onwettig referendum te organiseren over de overheveling van de gemeentewet en de provinciewet. Er zijn nog tal van andere onwettige initiatieven die de Franstalige gemeenschap nog altijd in de Vlaamse rand rond Brussel ontplooit.

Voor de Franstaligen in de rand betekent het telkens opnieuw een stimulans om zich niet te moeten aanpassen en integreren. De splitsing van de tweetalige kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde is werkelijk noodzakelijk voor de communautaire pacificatie in ons land.

Niemand minder dan uw voorganger, eerste minister Dehaene, verklaarde trouwens herhaaldelijk, en ik citeer: "de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde stond in de sterren geschreven". Gelijkaardige verklaringen werden afgelegd door de huidige burgemeester van Leuven, de heer Louis Tobback die de voorbije jaren onophoudelijk pleitte voor een splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. Dat is logisch want de kieskring Leuven zou veel te klein zijn mochten er in het overige deel van

Vlaanderen provinciale verkiezingen plaatsvinden.

Het verheugt mij dat er twee verkozenen van de VU aanwezig zijn, namelijk de heer Danny Pieters en mevrouw Van de Castele. Zij moeten immers beseffen dat het in hun belang is dat de tweetalige kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde wordt gesplitst en dat Halle-Vilvoorde en Leuven vervolgens samensmelten tot een kieskring Vlaams-Brabant. Inderdaad, dat zou hen tenminste toelaten nog te worden verkozen in geval van een lichte achteruitgang van de VU. Ik hoop dus, nu de Lambermont-onderhandelingen nog aan de gang zijn, dat zij deze eis kunnen doordrukken.

Mijnheer de eerste minister, ik vraag u, in ieders belang, ervoor te zorgen dat van de besprekingen van de Lambermont-akkoorden en van de nieuwe ontwerpen, wordt gebruikgemaakt om provinciale kieskringen op te richten, om alzo het probleem omtrent Vlaams-Brabant voor eens en altijd op te lossen.

Voorts herinner ik u aan een nefaste regeling die dateert van 1993, bij de totstandkoming van het Sint-Michielsakkoord. In het boek dat ik in 1991 schreef over Vlaams-Brabant voorspelde ik perfect wat er zou gebeuren. Inderdaad, ik waarschuwde ervoor dat voor de verkiezingen van de Vlaamse Raad, Halle-Vilvoorde wel zou worden losgekoppeld van Brussel, maar dat zulks niet zou gebeuren voor de Kamerverkiezingen want dat dan alles bij het oude zou blijven, met name dat men het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde zou behouden.

Welnu, het was nog straffer: Voor de oprichting van de nieuwe kieskringen voor de Senaat en voor het Europees Parlement werd Halle-Vilvoorde gevoegd bij de Waalse kieskring. Het omgekeerd gebeurde niet, te weten Nijvel voegen bij de Vlaamse kieskring voor de verkiezingen van het Europees Parlement en de Senaat. Het gevolg was dat Waalse politici uit Virton, Bastenaken en dergelijke, konden worden verkozen voor de Senaat en voor het Europees Parlement, tot in gemeenten die grenzen aan Aalst, Ninove en Mechelen. Hiertegen werd onder meer bij het Arbitragehof klacht ingediend wegens discriminatie. Immers, de Franstalige kiezers in Halle-Vilvoorde hebben duidelijk meer rechten dan de Vlamingen in Nijvel. Het Arbitragehof wou de Vlaamse verenigingen die hiertegen klacht indienden niet volgen, onder meer met het argument dat deze kwestie hangende was en dat politici beloofd hadden dat zij een globale regeling zouden zoeken voor de oplossing van de Vlaams-Brabantse problematiek.

Mijnheer de minister, thans krijgt u de gelegenheid terzake een oplossing uit te werken. Wij stellen u in de mogelijkheid om in dat opzicht in te gaan op een verzoek van het Parlement door een motie in te dienen ertoe strekkend dat de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde zou worden gerealiseerd met waarborgen voor de Vlamingen in Brussel en waarbij vervolgens een nieuwe kieskring Vlaams-Brabant zou worden opgericht die de huidige kieskringen Halle-Vilvoorde en Leuven zou omvatten. Vervolgens vragen wij dat de nieuwe op te richten kieskring Vlaams-Brabant zou worden losgekoppeld van de Waalse kieskring voor de verkiezingen van de Senaat en het Europees Parlement.

Ik roep alle Vlaamse partijen op om deze eis mede te ondersteunen en inmiddels zal ik aandachtig luisteren naar het antwoord van de eerste minister, waarvoor nu reeds mijn dank.

01.03 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, ik merk dat sommige collega's van deze interpellatie gebruikmaken om een discussie te voeren over de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Ik dacht dat de interpellatie van de heer De Crem over iets anders ging en dat hij wou weten wat de stand van zaken was met betrekking tot het uitvoeren van een akkoord dat de regering op 19 mei 2000 heeft bereikt inzake een aantal elementen van politieke vernieuwing.

Mijnheer Tastenhoye, ik moet u onmiddellijk zeggen dat de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde niet in het regeerakkoord staat. Dat kan ik alleen vaststellen. U raadt mij aan om dit op te nemen in het Lambermont-akkoord. Wij moeten echter al andere problemen oplossen om ervoor te zorgen dat dit wetsontwerp in Kamer en Senaat kan worden goedgekeurd. Verder merk ik op dat de heer Tastenhoye het Lambermont-akkoord blijkbaar een goede zaak vindt aangezien hij het nog uitgebreid wil zien. Het ene volgt mutatis mutandis uit het andere. De splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde is echter niet aan de orde in het regeerakkoord.

01.04 **Guido Tastenhoye** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, de eerste minister legt mij woorden in de mond die ik niet heb uitgesproken.

01.05 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: De heer De Crem vroeg naar de stand van zaken met betrekking tot het uitvoeren van het akkoord. Ik zal u een stand van zaken geven van 19 mei 2000.

Collega's, u weet dat wij vorig jaar in het Parlement hebben aangekondigd dat de regering een akkoord had bereikt op vier punten om het dossier politieke vernieuwing vooruit te helpen. De heer De Crem stelde dat de commissie voor Politieke Vernieuwing te weinig actief is omdat wij te actief zouden zijn. Ik weet niet of ik dit als een positieve appreciatie mag beschouwen, maar ik meen dat wij vrij ver staan met het uitvoeren van het akkoord van 19 mei 2000 inzake politieke vernieuwing.

Het eerste onderdeel van het akkoord betrof het halveren van de lijststem. Het tweede onderdeel was het versterken van de positie van de vrouw op de lijst. Ten derde was er de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. Het vierde element was het uitbreiden van het aantal provinciale kiesomschrijvingen. Bij dit laatste punt gaat het wel degelijk om een uitbreiding aangezien er reeds provinciale kiesomschrijvingen bestaan. In de voorbije tien jaar bestond er al een tendens om de kiesomschrijvingen uit te breiden en - indien mogelijk - te laten samenvallen met de provinciale kiesomschrijving.

Ten eerste, het halveren van de lijststem is intussen gerealiseerd.

Ten tweede, voor het versterken van de positie van de vrouw op de lijsten, met alle maatregelen die terzake zijn aangekondigd, is nu de grondwettelijke basis gelegd. Ik meen dat deze wetsontwerpen binnen enkele weken in het Parlement kunnen worden verwacht. Van de kant van de regering is het werk immers afgelopen. Wij hebben de wetsontwerpen opgesteld en naar de Raad van State gestuurd voor advies. Wij hebben intussen dat advies ontvangen. Vervolgens werden de nodige aanpassingen uitgevoerd. Ik vermoed dat het drukken binnenkort zal gebeuren en dat de bespreking in het Parlement voor het zomerreces kan beginnen. U kent de inhoud van deze wetsontwerpen. Op dat punt is het werk van de regering af, de ontwerpen moeten nu door het Parlement worden behandeld.

Ten derde, wat de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester betreft, gaat het natuurlijk om een interferentie tussen twee ontwerpen van bijzondere wet waarin we de bevoegdheid over de gemeentewet, de provinciewet, de gemeentekieswet en de provinciekieswet in de toekomst overhevelen naar de gewesten. Dat was vroeger niet voorzien. Vroeger zou het enkel om de gemeente- en de provinciewet gaan. In het Lambermont-akkoord zijn wij veel verder gegaan. De hele gemeentekieswet wordt nu overgeheveld

als er gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden.

Dus niet alleen de organieke gemeentelijke wetgeving, maar ook de kieswetgeving, met daaraan gekoppeld het bepalen van rechtstreekse of onrechtstreekse verkiezingen en het kiesstelsel, zal in de toekomst een bevoegdheid van de regio's zijn. Dat was niet in de intentieverklaring van het Sint-Michielsakkoord opgenomen. Het Lambermont-akkoord gaat een kwantsprong verder en met name de kiesorganisatie op gemeentelijk en provinciaal vlak en de wijze waarop dit gebeurt, worden overgeheveld. Toen dit samen met de verschillende gefedereerde entiteiten werd beslist, stelde ik in de vergadering openlijk de vraag naar de regeling van de rechtstreekse verkiezing. De minister-president heeft bij de bekendmaking van het Lambermont-akkoord onmiddellijk verklaard dat er, althans voor Vlaanderen, een decreet zou worden ingediend om de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester te organiseren, eenmaal de gemeentekieswet naar Vlaanderen zou zijn overgeheveld. Er zal dus een overheveling van de gemeentekieswet gebeuren, hopelijk met de algemene instemming van het Parlement, omdat het om een zeer vergaande federalisering gaat. Vroeger bleef dit tot de organieke gemeentelijke wetgeving beperkt, nu komt daar ook de gemeentekieswet bij.

De verschillende gefedereerde entiteiten kunnen dan zelf beslissen of ze dit doen. Eén van de gefedereerde entiteiten, namelijk Vlaanderen, heeft reeds de intentie geuit om onmiddellijk na de overheveling een ontwerpdecreet in te dienen. Het zou uiteraard onlogisch zijn om eerst de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester te regelen om dan de gemeentekieswet over te hevelen. De macht overhevelen, maar daarbij wel de organisatie ervan in handen houden, zou getuigen van een uitgeholde overheveling van de autonomie, van een spel waarvan sommigen de dupe zouden worden. Dat hebben wij niet gewild. Eén van de gefedereerde entiteiten heeft dus in elk geval de politieke verklaring afgelegd om de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester, eenmaal de gemeentekieswet is overgeheveld, bij decreet te regelen. Dat wat de uitvoering van het derde punt betreft.

Ik kom tot de uitvoering van het laatste punt dat ik vorig jaar had aangekondigd. Wij hebben tot nog toe al 2,5 punten op vier gescoord. De halvering van de lijststem is in orde. De tekst omtrent de positie van de vrouw is klaar om gedrukt en behandeld te worden in het Parlement. De rechtstreekse verkiezing zal bij decreet en niet bij

wet moeten worden geregeld, gezien de volledige gemeentekieswet als bevoegdheid wordt overgeheveld. De uitbreiding van de provinciale kiesomschrijving is het laatste punt. Ik heb het wel degelijk over uitbreiding, want er was in de voorbije legislaturen een tendens om arrondissementen samen te voegen en één provinciale kiesomschrijving te regelen. Limburg is één provinciale kiesomschrijving, wat een aantal jaren geleden niet het geval was. Er waren daar namelijk twee kiesomschrijvingen, twee arrondissementen. De vorige meerderheden – daar behoorde ik niet toe - hebben beslist er één kiesomschrijving van te maken. Luxemburg is ook één provinciale kiesomschrijving. Het is dus niet alleen een Vlaamse of een Waalse kwestie. De tendens bestaat vandaag inderdaad om dit uit te breiden.

In de regering is er minstens een akkoord, om concreet op de vraag van de heer De Crem te antwoorden, om de twee huidige provinciale kiesomschrijvingen uit te breiden tot minimum vijf, meer bepaald met Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Antwerpen. Dat akkoord blijft geldig, want op dit moment stomen wij samen met het kabinet van Binnenlandse Zaken het voorontwerp klaar. Het moet niet worden uitgesloten dat er in een zelfde of een volgende beweging nog provinciale kiesomschrijvingen bijkomen. Men kan de vraag stellen waarom er maar drie provinciale kiesomschrijvingen bijkomen? Dan kan men ook een kritische noot plaatsen bij het vroegere beleid om alleen van Limburg en Luxemburg één provinciale kiesomschrijving te maken in de plaats van negen of tien provinciale kiesomschrijvingen te maken. Men kan spreken van een proces van de huidige arrondissementele kiesomschrijving naar een ruimere omschrijving, de provinciale omschrijvingen. Het akkoord naar uitbreiding met drie bestond in de regering.

Wij zijn bezig met het voorontwerp van wet terzake. Ik denk dat wij nog voor het reces met het project naar de Raad van State kunnen gaan en dat wij het na de vakantie in het Parlement kunnen indienen. Het zal in elk geval op tijd af zijn om bij de verkiezingen in 2003 te kunnen worden toegepast, mijnheer De Crem.

Ik wil er trouwens nog een punt aan toe te voegen. Het is de bedoeling om naar Nederlands voorbeeld samen met de uitbreiding van het aantal provinciale kiesomschrijvingen voor de politieke partijen in de mogelijkheid te voorzien om in deze arrondissementen, provinciaal of niet-provinciaal, dezelfde kandidaten op verschillende

lijsten te laten opkomen. In Nederland kan een kandidaat overal in de verschillende Nederlandse omschrijvingen opkomen. Naast een uitbreiding van de kiesomschrijving – van minimaal twee provinciale kiesomschrijvingen naar vijf – willen wij dus ook in de mogelijkheid voorzien dat nationale kandidaten in de verschillende kiesomschrijvingen kunnen opkomen. Of er dan één of meer kandidaten kunnen zijn, is een nog niet uitgeklaarde optie. Ik hecht er evenwel aan dat het principe wordt opgenomen, omdat het een enorme versterking van de democratie betekent, van de mogelijkheid om over een beleid te oordelen en van een grotere invloed van de kiezer op de politiek. De concrete invulling van het principe zal uiteraard in het Parlement worden toegelicht.

Iets wat niet in het akkoord van 19 mei wordt vermeld, is het beslissende referendum. Commissie voor Politieke vernieuwing of niet, ik wil er absoluut voor zorgen dat wij tijdens de volgende legislatuur het beslissende referendum kunnen invoeren. Concreet betekent dit dat het grondswetsartikel moet worden aangepast. Ook moet het op de lijst komen van de artikelen die voor herziening vatbaar worden verklaard, waarna men het kan omzetten in een referendum met een beslissend karakter. Ik meen dat daaromtrent een groeiende consensus bestaat. In de commissie voor Politieke Vernieuwing was er in ieder geval een consensus aan het ontstaan rond het idee om de referendummogelijkheid in ons parlementair systeem in te voeren. Ik wil dat absoluut gerealiseerd zien.

Als wij dit allemaal kunnen realiseren, hebben wij volgens mij een kwantsprong vooruit gemaakt in de richting van een grotere doorzichtigheid van ons politiek besluitvormingsproces. Ik som nog even op wat wij allemaal zullen trachten te verwezenlijken. De lijststem zal worden gehalveerd - u weet dat ik er zelfs voorstander van was om die helemaal af te schaffen. De positie van de vrouwen moet worden versterkt. Er zullen omschrijvingen komen waar ook nationale kandidaten op kunnen staan. Door de grotere kiesomschrijvingen zal de impact en de beslissingsmacht van de burger in het politiek besluitvormingsproces in grote mate toenemen. De rechtstreekse verkiezing van de burgemeester zal bij decreet worden geregeld. Als wij naast al deze zaken ook de Grondwet kunnen wijzigen en het referendum mogelijk kunnen maken, denk ik dat wij hoe dan ook een belangrijke stap in de goede richting hebben gezet, in de richting van de vele geschriften die daarjuist door de heer De Crem zijn aangehaald en waarvan ik blijf vernemen dat ze op zijn nachtkastje liggen en dat

hij er elke dag een nieuwe pagina van leest.

01.06 **Pieter De Crem** (CVP): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord dat ongeveer twintig minuten in beslag nam, waarvan slechts vijf minuten handelden over het onderwerp van mijn vraag.

U gaf een bijzonder interessant overzicht, mijnheer de eerste minister, van alle realisaties: de halvering van de lijststem, de evenredige vertegenwoordiging van de geslachten op een lijst, de beweging die in twee keer zal plaatsvinden, de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester, de "defederalisering" van de gemeentekieswet zoals zou moeten worden gezegd, hoewel ik wat dat betreft toch voor het volgende wil waarschuwen. U vertelde ons een bijzonder mooi verhaal, maar er komen toch heel wat constitutionele problemen bij kijken. Om te beginnen is het nog niet zeker dat de verkiezing van de burgemeester op Vlaams niveau parallel zal verlopen met het centrum van het land – in Brussel 19 – en met Wallonië. Wij zouden aldus kunnen belanden in een scenario waarbij er eigenlijk drie soorten burgemeesters zijn.

01.07 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Dat is mogelijk in een federaal land. In Duitsland is dat zo. Dat is autonomie.

01.08 **Pieter De Crem** (CVP): Mijnheer de minister, ik wil u alleen maar waarschuwen voor constitutionele verwickelingen.

Immers, in dit kleine koninkrijk aan de Noordzee zullen er burgemeesters worden benoemd door de minister-president, op voordracht van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden van Vlaanderen; voor Brussel 19 zal de benoeming gebeuren door de Koning, op voordracht van de gouverneur van Brussel-Hoofdstad en hetzelfde geldt voor het zuiden van het land, tenzij de Vlaamse reflex plots ook in Wallonië zou spelen.

Mijnheer de eerste minister, u zou hoe dan ook met een aantal constitutionele problemen worden geconfronteerd, waar u thans weliswaar met een grote elan overheengaait, maar die u zuur kunnen opbreken.

Laat het duidelijk zijn dat wij voorstanders zijn van rechtstreekse verkiezingen van de burgemeesters. Tijdens de vorige interpellatie werd gesproken over het feit dat de bestuurbaarheid van de gemeenten moet worden geanalyseerd. Voorts zijn wij eveneens voorstanders van rechtstreekse verkiezingen van

de gouverneurs. Ik stel evenwel vast dat dit nog niet werd opgenomen in de plannen van de regering.

01.09 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Ingevolge het Lambermont-akkoord zullen in de toekomst de gewesten overgaan tot de aanduiding.

U lijkt mij erg bescheiden op te treden op Vlaams niveau.

01.10 **Pieter De Crem** (CVP): Mijnheer de minister, ik ben het niet met u eens, zeker niet wanneer ik merk hoe u de Vlaamse leeuw laat klauwen in de Costa en de mini-Costagesprekken. U weet al lang dat de Vlaamse leeuw geen klauwen en geen tanden meer heeft.

Wat betreft de uitbreiding tot provinciale kiesomschrijvingen van de huidige arrondissementen, spreekt u over een proces. Nochtans, volgens mij wordt vernieuwing bereikt in één beweging. U hebt het vaak over kwantumsprongen, maar het lijkt mij veeleer te gaan over vlooiensprongen of bokkensprongen. Het is toch niet mogelijk in Vlaanderen provinciale kiesomschrijvingen te organiseren en in Wallonië niet. In dat verband denk ik aan de kiesomschrijving Luxemburg die tot stand kwam door een interne Franstalige transfer tussen de provincies Namen – waar, terloops gezegd, het Waalse Parlement op basis van andere omschrijvingen wordt samengesteld - en Luxemburg omdat aanvankelijk aan Luxemburg zeven kamerzetels werden toebedeeld. Aangezien de provincie Luxemburg nog slechts één volksvertegenwoordiger naar de Kamer zou kunnen sturen, gebeurde er een transfer tussen beide provincies, waaraan onmiddellijk een provinciale kiesomschrijving werd gekoppeld omdat anders de zes zetels die Namen overhield en de drie zetels die Luxemburg bekwam, moeilijk konden worden verdeeld. Immers, dat had kunnen leiden tot een soort meerderheidsverkiezingen waarbij alle zetels aan één partij zouden worden toegekend.

De intentie van het Nederlandse voorbeeld vormt natuurlijk een mooie intellectuele oefening. Er zijn nog andere voorbeelden. Ik stel echter vast dat u eigenlijk verbrandt wat u hebt aanbeden. Ik kan alleen opmerken dat u zei dat kieskringen dicht bij de burger moeten staan om de betrokkenheid te verhogen. U neemt een positie in die haaks staat op de standpunten die de VLD verkondigt in de commissie voor Politieke Vernieuwing. Die standpunten worden ten overvloede en

herhaaldelijk door voorzitter De Gucht naar voren gebracht.

De herziening van artikel 109 betreft met betrekking tot het decisief referendum, zal nog heel wat werk vergen. Misschien had u gefilterde informatie uit de commissie voor Politieke Vernieuwing. Daar waren namelijk bijzonder fervente tegenstanders aanwezig. De breuklijn met betrekking tot het decisief referendum liep niet zozeer tussen oppositie en meerderheid maar wel door de meerderheid heen.

Wat is er nu bijzonder aan uw uiteenzetting? Er lijkt binnen de regering geen eensgezindheid te bestaan om de provinciale kiesomschrijvingen door te voeren. Er zit nog heel wat in de pijplijn, niet in de laatste plaats de Costa- en de Lambermont-akkoorden, dat moet worden uitgevoerd. Wanneer men de kieskringen als een wortel voor de neus van sommigen houdt, zeker in Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen, dan is dat eigenlijk een glijmiddel voor de Volksunie. U moet hen immers binnenhalen voor uw Lambermont-akkoord. De provinciale kiesomschrijvingen dienen dus slechts één doel. U kunt de nodige stappen doen en dit nu uitvoeren. De provinciale kiesomschrijvingen zijn dan welkom als er een meerderheid voor te vinden is in de regering. U kunt dat echter ook uitstellen. Dat gebeurt dan omdat er geen eensgezindheid bestaat binnen de regering. Het is eigenlijk heel eenvoudig. Door het behoud van een paar zetels van de Volksunie, zult u zich misschien van hun steun verzekerd weten. Dat is de enige reden waarom u de beslissing uitstelt. De Volksunie kan in de provincies Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Antwerpen alleen overleven door het provinciale quorum. Dat is de reden waarom deze beslissing wordt uitgesteld. U weet evengoed als ik dat er binnen uw regeringsmeerderheid, zeker aan Franstalige kant, helemaal geen overeenstemming bestaat om tot provinciale kiesomschrijvingen te komen. Het veto is reeds gevallen voor de provincies Henegouwen en Luik. U weet heel goed dat als er slechts één burger in dit land is die naar het Arbitragehof stapt om op basis van een discriminatie de vernietiging van de wet te vragen, hij die ook zal krijgen. U kunt zich immers op geen enkel objectief criterium baseren om deze hertekening door te voeren. Het gaat hier dus eigenlijk om een soort therapeutisch gegeven dat niets te maken heeft met een betere vertegenwoordiging, een betere representativiteit of een beter functioneren van de democratie maar alles met een politiek manoeuvre om de Volksunie alsnog aan het lijntje te houden.

01.11 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, eerst wil ik een kleine rechtzetting doen. U hebt immers de gewoonte om uitspraken van parlementsleden naar uw hand te zetten en ze te interpreteren volgens uw eigen inzichten. Ik heb hier op geen enkel ogenblik gezegd dat ik achter de Lambermont-akkoorden sta. Zelfs de gecorrigeerde versie is voor mij totaal onverteerbaar. Ik heb alleen gezegd dat u van de lopende gesprekken gebruik zou moeten maken om alsnog de provinciale kieskring Vlaams-Brabant op te richten.

Ik betreur dus, samen met de hele Vlaamse beweging, dat u er niet in geslaagd bent om die aloude Vlaamse eis inzake de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde eindelijk eens te realiseren. Het zal dus alweer niet tijdens deze legislatuur gebeuren.

Ik herhaal dat ik al mijn hele leven die eis hoor stellen. Wellicht zal die eis nog heel lang moeten worden gesteld, tenzij we er binnenkort in slagen om meer autonomie te verwerven zodat we over de materie zelf kunnen beslissen.

Tot slot wens ik nog de volgende bedenking te formuleren. Mijnheer de eerste minister, u kondigt aan dat u er voorstander van bent om het beslissend referendum in te voeren. Uiteraard zijn wij daarvan ook grote voorstanders. Als republikeinen en als Vlaams-nationalisten vragen wij dan ook dat dan meteen alle onderwerpen zouden kunnen ter sprake komen en dat er geen taboes meer zouden zijn. Dit betekent dat er dan ook referenda kunnen worden georganiseerd over het al dan niet nuttig zijn van een monarchie; over de aloude Vlaamse eis voor amnestie en over de vraag naar Vlaamse onafhankelijkheid. Als u beslist dat de bevolking inspraak moet hebben, dan moet u als democraat ook bereid zijn te aanvaarden dat over alles volksraadplegingen kunnen worden gehouden en dat er geen taboes zijn in de politiek.

01.12 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, het verbaast mij dat de eerste minister verwonderd was over het feit dat de splitsing van het kiesarrondissement hier ter sprake zou komen. Dit stond uitdrukkelijk in de interpellatieverzoeken van de collega's. Het is trouwens de reden waarom ik naar deze vergadering ben gekomen. Dit betekent niet dat de politieke vernieuwing mij niet interesseert, maar het is collega Van Weert die dit onderwerp voor onze fractie opvolgt.

De evaluatie die de eerste minister maakt van wat

tot nu toe werd gerealiseerd maakt trouwens niet veel indruk op mij. Wat betreft de versterking van de democratie en de verhoging van de participatie zullen er andere stappen moeten worden gezet dan degene die deze regering al heeft gezet of zal zetten.

Mijnheer de eerste minister, ik ben naar deze vergadering gekomen omdat ik vorig jaar al, naar aanleiding van de eerste geruchten over het vergroten van de kiesomschrijvingen, daarover heb geïnterpelleerd. Immers, ik ben niet alleen kiezer in een gemeente van Vlaams-Brabant waar ik mij moet ergeren omdat er daar ook op Franstalige lijsten kan worden gestemd, maar ik ben ook tot mandataris verkozen in een gemeente in Vlaams-Brabant. Mochten de kiesomschrijvingen voor een aantal collega's worden verruimd, dan zou ik mij gediscrimineerd voelen als dat voor mijn kiesomschrijving niet het geval zou zijn. Ieder politicus droomt van een groter potentieel aan kiezers.

Vandaar dat ik opnieuw dezelfde motie als vorig jaar heb ingediend samen met collega Pieters. Daarmee wil ik alle geruchten alsof die grotere kiesomschrijvingen een wortel zou zijn die voor de neus van de VU wordt gehangen, tegenspreken. Wij zullen consequent blijven met wat wij vorig jaar daarover hebben gezegd, met name dat de VU vanuit haar constructieve oppositie bereid is de regeringsvoorstellen te ondersteunen omdat wij in de richting willen gaan van één kiesomschrijving en provinciale kiesomschrijvingen een stap in de goede richting zijn. Wij willen dit echter niet doen als dit ook niet geldt voor Vlaams-Brabant omdat dit een discriminatie inhoudt. Meer nog, wij hebben toen zelfs aangekondigd dat wij, als de regering die plannen toch zou doorzetten, naar het Arbitragehof zouden stappen met het oog van de vernietiging van die wet op basis van het gelijkheidsprincipe.

Ik wil de heer De Crem hier dus duidelijk tegenspreken. Wij zullen dit niet goedkeuren, mijnheer De Crem, als de kwestie van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde daarin niet is opgenomen. Als het er wel inzit zou dit inderdaad tegemoetkomen aan wat wij met het oog op de versterking van de democratie hebben gevraagd, namelijk grotere kiesomschrijvingen.

Moties **Motions**

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions

suivantes ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Guido Tastenhoye en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Pieter De Crem en Guido Tastenhoye
en het antwoord van de eerste minister,
vraagt de regering om er onverwijld voor te zorgen dat:

- 1) de splitsing van de tweetalige kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde wordt gerealiseerd voor de Kamerverkiezingen met waarborgen voor de Brusselse Vlamingen, waarbij er een nieuwe provinciale kieskring Vlaams-Brabant wordt opgericht die de huidige kieskringen Halle-Vilvoorde en Leuven omvat;
- 2) de nieuwe op te richten kieskring Vlaams-Brabant wordt losgekoppeld van de Waalse kieskring voor de verkiezingen van de Senaat en het Europees Parlement."

Une première motion de recommandation a été déposée par M. Guido Tastenhoye et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Pieter De Crem et Guido Tastenhoye
et la réponse du premier ministre,
demande au gouvernement,

- 1) de scinder l'arrondissement bilingue de Bruxelles-Hal-Vilvorde avant l'organisation des prochaines élections de la Chambre, de prévoir des garanties pour les Flamands de Bruxelles et de créer une nouvelle circonscription électorale provinciale du Brabant flamand comprenant les actuels arrondissements électoraux de Hal-Vilvorde et de Louvain;
- 2) de faire en sorte que la nouvelle circonscription électorale à créer soit détachée de l'arrondissement électoral wallon pour les élections du Sénat et du Parlement européen."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Annemie Van de Casteele en de heer Danny Pieters en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Pieter De Crem en Guido Tastenhoye
en het antwoord van de eerste minister,
stelt vast dat deze voorstellen een stap vooruit zijn in de richting van één Vlaamse kieskring maar dat voor Vlaams-Brabant (daarop) een uitzondering wordt gemaakt omdat Brussel en Halle-Vilvoorde één kiesomschrijving zou blijven
vraagt de regering bij de aanpassing van de kiesomschrijvingen geen uitzondering te maken

voor de provincie Vlaams-Brabant en een tweetalig kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen in overeenstemming met artikel 4 van de Grondwet."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par Mme Annemie Van de Casteele et M. Danny Pieters et est libellée comme suit:

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Pieter De Crem et Guido Tastenhoye et la réponse du premier ministre, constate que ces propositions constituent un pas en avant dans la création d'une circonscription électorale flamande mais qu'une exception est faite en ce qui concerne le Brabant flamand dans la mesure où Bruxelles et Hal-Vilvorde constitueraient toujours une seule et même circonscription demande au gouvernement de ne pas faire d'exception, à l'occasion de l'aménagement des circonscriptions électorales, en ce qui concerne la province du Brabant flamand et de scinder l'arrondissement électoral bilingue de Bruxelles-Hal-Vilvorde, conformément à l'article 4 de la Constitution."

Een derde motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Pieter De Crem, Paul Tant en Daniël Vanpoucke en luidt als volgt:

"De Kamer, gehoord de interpellaties van de heren Pieter De Crem en Guido Tastenhoye en het antwoord van de eerste minister, beveelt de regering aan de kieskringen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers zoals ze in het Sint-Michiels-akkoord werden vastgelegd, en de splitsing van kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde – gekoppeld aan één kieskring – Vlaams-Brabant nog vóór de wetgevende verkiezingen van 2003 mogelijk te maken."

Une troisième motion de recommandation a été déposée par MM. Pieter De Crem, Paul Tant et Daniël Vanpoucke et est libellée comme suit:

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Pieter De Crem et Guido Tastenhoye et la réponse du premier ministre, recommande au gouvernement de faire en sorte de créer les circonscriptions électorales pour la Chambre des représentants, telles qu'elles sont prévues par les accords de la Saint-Michel, et de réaliser la scission de l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde – avec la création d'un arrondissement électoral unique du Brabant flamand – avant les élections législatives de 2003."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de dames Corinne De Permentier en Géraldine Pelzer-Salandra en de heren Willy Cortois, Denis D'hondt, André Frédéric, Charles Janssens en Jan Peeters.

Une motion pure et simple a été déposée par Mmes Corinne De Permentier et Géraldine Pelzer-Salandra et MM. Willy Cortois, Denis D'hondt, André Frédéric, Charles Janssens et Jan Peeters.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

La réunion publique de commission est levée à 12.02 heures..

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.02 uur.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU ANALYTIQUE

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR, DES AFFAIRES
GÉNÉRALES ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

woensdag

mercredi

25-04-2001

25-04-2001

10:30 uur

10:30 heures

INHOUD

Samengevoegde interpellaties van 1
 - de heer Pieter De Crem tot de eerste minister over "de invoering van provinciale kiesomschrijvingen voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers" (nr. 745)
 - de heer Guido Tastenhoye tot de eerste minister over "de plannen tot invoering van provinciale kiesomschrijvingen" (nr. 772)

Sprekers: **Pieter De Crem, Guido Tastenhoye, Guy Verhofstadt,** eerste minister, **Annemie Van de Casteele**

Moties

4

SOMMAIRE

Interpellations jointes de 1
 - M. Pieter De Crem au premier ministre sur "la création de circonscriptions provinciales pour l'élection de la Chambre des représentants" (n° 745)
 - M. Guido Tastenhoye au premier ministre sur "le projet de créer des circonscriptions électorales provinciales" (n° 772)

Orateurs: **Pieter De Crem, Guido Tastenhoye, Guy Verhofstadt,** premier ministre, **Annemie Van de Casteele**

Motions

4

COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE ZAKEN, DE
ALGEMENE ZAKEN EN HET
OPENBAAR AMBT

van

WOENSDAG 25 APRIL 2001

10:30 uur

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
DES AFFAIRES GÉNÉRALES ET
DE LA FONCTION PUBLIQUE

du

MERCREDI 25 AVRIL 2001

10:30 heures

De vergadering wordt geopend om 11.13 uur door de heer Denis D'hondt.

La séance est ouverte à 11.13 heures par M. Denis D'hondt.

01 **Samengevoegde interpellaties van**

- de heer Pieter De Crem tot de eerste minister over "de invoering van provinciale kiesomschrijvingen voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers" (nr. 745)
- de heer Guido Tastenhoye tot de eerste minister over "de plannen tot invoering van provinciale kiesomschrijvingen" (nr. 772)

01 **Interpellations jointes de**

- M. Pieter De Crem au premier ministre sur "la création de circonscriptions provinciales pour l'élection de la Chambre des représentants" (n° 745)
- M. Guido Tastenhoye au premier ministre sur "le projet de créer des circonscriptions électorales provinciales" (n° 772)

01.01 **Pieter De Crem** (CVP): Mijn vraag dateert al van enkele maanden geleden. De eerste minister wilde totnogtoe niet antwoorden, wat niet getuigt van respect voor het Parlement. Vorig jaar werd een aantal voorstellen gelanceerd in verband met een vernieuwing van ons politiek bestel. Er was ook sprake van een Engels kiessysteem waarbij één vertegenwoordiger per kiesdistrict zou worden verkozen. De premier was trouwens vroeger voorstander van kleinere kiesomschrijvingen.

01.01 **Pieter De Crem** (CVP): Ma question remonte déjà à quelques mois. Jusqu'à présent, le Premier ministre n'avait pas voulu y répondre, ce qui ne témoigne pas d'un grand respect à l'égard du Parlement. L'an dernier, des propositions avaient été lancées concernant le renouveau politique. Il avait aussi été question du système électoral anglais qui prévoit l'élection d'un représentant par circonscription électorale. Naguère, le Premier ministre était d'ailleurs favorable à de plus petites circonscriptions.

Vorig jaar zou de Ministerraad van 19 mei een akkoord hebben bereikt omtrent de omvorming van de provincies Antwerpen, West- en Oost-Vlaanderen tot één kiesomschrijving voor de parlementsverkiezingen. Sedertdien hebben wij echter vrijwel niets meer vernomen over dat voorstel. De minister van Binnenlandse Zaken zou daaromtrent een werkgroep hebben samengesteld en zou "eerstdaags" voorstellen formuleren.

L'an dernier, le Conseil des ministres du 19 mai serait parvenu à un accord concernant la transformation des provinces d'Anvers et de Flandres occidentale et orientale en une circonscription électorale unique pour les élections législatives. Depuis lors, nous n'avons pratiquement plus entendu parler de cette proposition. Le ministre de l'Intérieur aurait créé un groupe de travail à cet effet et compterait formuler « prochainement » des propositions.

Welke beslissing heeft de regering nu in feite genomen? Klopt het bericht van die samenvoeging?

Quelle décision le gouvernement a-t-il prise en réalité? L'annonce de cette fusion se confirme-t-

Waarom wordt in Wallonië geen samenvoeging voorgesteld? Zal de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde worden gesplitst? Is er al een advies van de Raad van State?

elle ? Pourquoi ne propose-t-on pas de fusion en Wallonie ? Va-t-on scinder la circonscription électorale de Bruxelles-Hal-Vilvorde ? Le Conseil d'État a-t-il déjà rendu un avis en la matière ?

01.02 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Ik sluit me aan bij de vragen van de heer De Crem, maar zou me toch willen concentreren op de gevolgen van het regeringsvoorstel voor de provincie Vlaams-Brabant.

01.02 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Je partage les interrogations de Monsieur De Crem mais je me limiterai ici aux répercussions que la proposition du gouvernement aura sur la province du Brabant flamand.

De splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde is al heel lang een belangrijke verzuchting van vele Vlaamsvoelenden. Zolang die kieskring niet gesplitst is, blijft de Vlaamse Rand rond Brussel een jachtgebied voor Franstalige politici. De Franstaligen ontplooiën er geregeld onwettige initiatieven of verzetten zich tegen perfect wettelijke bepalingen van de Vlaamse regering.

La scission de l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde est une revendication majeure que de nombreux sympathisants de la cause flamande formulent depuis longtemps déjà. Tant que cette scission n'aura pas eu lieu, les communes flamandes de la périphérie resteront le terrain de chasse de prédilection des hommes politiques francophones. Ceux-ci n'ont de cesse de prendre des initiatives illégales ou de s'opposer à des dispositions parfaitement légales du gouvernement flamand.

Indien het systeem van de provinciale kiesomschrijvingen zou worden ingevoerd, zou het kiesarrondissement Leuven, zonder Halle-Vilvoorde, veel te klein worden ten aanzien van de andere kiesomschrijvingen. Vandaar dat Leuven ook baat zou hebben bij een splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde en een samenvoeging met Halle-Vilvoorde.

Si des circonscriptions provinciales étaient créées, les arrondissements de Louvain et de Hal-Vilvorde seraient beaucoup trop exigus par rapport aux autres circonscriptions électorales. Aussi, pour Louvain, la scission de l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvorde et le rattachement à Hal-Vilvorde seraient également bénéfiques.

Dit verklaart dat een toch niet onbelangrijk politicus als Leuven's burgemeester Louis Tobback zich al expliciet voor dergelijke evolutie heeft uitgesproken.

Cela explique qu'un homme politique aussi important que le bourgmestre de Louvain, Louis Tobback, se soit expressément déclaré en faveur d'une telle évolution.

Deze regering moet de kans grijpen om, naar aanleiding van het invoeren van de provinciale kiesomschrijvingen, Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen en één grote kiesomschrijving Vlaams-Brabant in te voeren.

Ce gouvernement devrait profiter de la création de circonscriptions provinciales pour scinder l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvorde et créer une grande circonscription électorale du Brabant flamand.

01.03 Eerste minister Guy Verhofstadt (Nederlands): De interpellaties gingen in feite over het akkoord van mei 2000 over de nieuwe kiesomschrijvingen, maar sommigen hebben het nu gehad over de kiesomschrijving Brussel-Halle-Vilvoorde. Dat laatste behoort niet tot het regeerakkoord. In mei 2000 was er een akkoord over vier punten inzake de politieke vernieuwing. Er werd over vier voorstellen een akkoord bereikt met name de halvering van de lijststem, de versterking van de vrouwen op de kieslijsten, de rechtstreekse verkiezing van de burgemeesters en de uitbreiding van de kiesomschrijvingen. De halvering van de lijststem en de verbeterde positie van de vrouwen op de lijst zijn in feite uitgewerkt en zullen eerlang

01.03 Guy Verhofstadt , premier ministre (en néerlandais): Les interpellations portaient en fait sur l'accord de mai 2000 concernant les nouvelles circonscriptions électorales mais certains ont, à présent, évoqué l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde. Ce point ne figure pas dans l'accord de gouvernement. En mai 2000, il y a eu un accord portant sur quatre points relatifs au renouveau politique. Un accord est intervenu sur quatre propositions, à savoir la réduction de moitié de l'effet dévolutif de la case de tête, le renforcement de la présence des femmes sur les listes électorales, l'élection directe des bourgmestres et l'extension des circonscriptions électorales. Les textes concernant la diminution de

bij de Kamer worden ingediend.

De rechtstreekse verkiezing van de burgemeester wordt in feite overgeheveld naar de Gewesten doordat de ganse gemeentewet door het Lambermont-akkoord wordt geregionaliseerd. De Vlaamse minister-president heeft daarop trouwens geanticipeerd en een decreet aangekondigd voor de rechtstreekse verkiezing van de burgemeesters. Ik reken er dan ook op dat dit Lambermont-akkoord in het Parlement vrijwel eenparig zal worden goedgekeurd.

Het laatste punt dat de regering vorig jaar in het akkoord van 19 mei had aangekondigd, is de uitbreiding van het systeem van de provinciale kiesomschrijvingen. Het gaat inderdaad om een uitbreiding en geen invoering. Er bestaat immers al langer een tendens in die richting. Ik denk bijvoorbeeld aan de provincies Limburg en Luxemburg waar nu al met omschrijvingen wordt gewerkt die de gehele provincie omvatten.

Binnen de regering is er een consensus over deze problematiek: we willen de nu al bestaande 2 provinciale omschrijvingen tot minstens 5 uitbreiden. Ter zake wordt een voorontwerp van wet voorbereid. Na advies van de Raad van State zal het ontwerp aan het Parlement worden voorgelegd, zodat het na het reces kan worden besproken.

De regering denkt ook aan de mogelijkheid om – zoals in Nederland – nationale kandidaten mogelijk te maken, zodat kandidaten in meerdere provinciale kiesomschrijvingen zouden kunnen opkomen. Ten slotte willen wij ervoor zorgen dat een beslissend referendum mogelijk wordt. Daartoe moet de Grondwet worden herzien. Al deze voorstellen zouden, eens gerealiseerd, een enorme stap vooruit zijn in ons democratisch bestel.

01.04 Pieter De Crem (CVP): De eerste minister heeft een ruim overzicht gegeven van de regeringsplannen, maar heeft niet gerept over de constitutionele problemen. Bestaat niet het gevaar dat wij met drie verschillende soorten burgemeesters zullen komen te zitten? Elk Gewest zal immers zijn eigen systeem kunnen hanteren. De CVP is voorstander van de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester en ook van de gouverneurs, maar daar spreekt u niet.

01.05 Eerste minister Guy Verhofstadt (Nederlands): De Gewesten zullen de gouverneurs kunnen aanduiden.

moitié de l'effet dévolutif de la case de tête et le renforcement de la présence des femmes sur les listes électorales sont en voie d'être finalisés et seront prochainement déposés à la Chambre.

La question de l'élection directe des bourgmestres est transférée aux Régions puisque toute la loi communale est régionalisée dans le cadre des accords du Lambermont. Le ministre-président du gouvernement flamand a d'ailleurs déjà anticipé en annonçant un décret relatif à l'élection directe des bourgmestres. J'escompte, dès lors, une adoption à la quasi-unanimité des accords du Lambermont par le Parlement.

Le dernier point annoncé l'an dernier par le gouvernement dans l'accord du 19 mai concernait l'extension du système des circonscriptions provinciales. Il s'agit bien de l'étendre, non pas de l'instaurer. La tendance à instaurer ce système se manifeste, en effet, depuis un certain temps déjà. Je songe notamment aux provinces de Limbourg et de Luxembourg, où la circonscription couvre déjà l'ensemble de la province.

Un consensus s'est dégagé au sein du gouvernement sur cette question: nous nous proposons d'étendre le système des 2 circonscriptions provinciales existantes à au moins 5 circonscriptions provinciales. Un avant-projet de loi est en préparation. Après avis du Conseil d'Etat, le projet sera soumis au Parlement et pourra être examiné après les vacances parlementaires.

Le gouvernement envisage également de permettre – comme aux Pays-Bas – à des candidats nationaux se présenter dans plusieurs circonscriptions provinciales. Nous voulons également permettre la tenue d'un référendum qui aurait une portée décisive. A cet effet, il y a lieu de revoir la Constitution. Une fois qu'elles auront été concrétisées, ces propositions constitueront une avancée substantielles pour notre système démocratique.

01.04 Pieter De Crem (CVP): Le premier ministre nous a fourni un large aperçu des projets du gouvernement mais il n'a pas évoqué les problèmes constitutionnels. Ne risquons-nous pas de nous retrouver avec trois types de bourgmestres différents? Chaque Région pourra en effet appliquer son propre système. Le CVP est partisan de l'élection directe des bourgmestres mais aussi des gouverneurs. Vous ne nous dites rien à ce sujet.

01.05 Guy Verhofstadt, premier ministre (en néerlandais): Les gouverneurs pourront être désignés par les Régions.

01.06 Pieter De Crem (CVP): De uitbreiding van het systeem van de provinciale kiesomschrijvingen zal alleszins een doodgeboren kind blijven, als het zuiden van het land niet mee doet. Dat Luxemburg nu één provinciale omschrijving is, is alleen maar het gevolg van een politieke koehandel om Luxemburg aan een voldoende aantal verkozenen te helpen. Het had helemaal niets te maken met de drang van Wallonië om provinciale omschrijvingen in te voeren.

Wat de premier hier verkondigt over de politieke vernieuwing, wordt blijkbaar niet door de gehele meerderheid gesteund, zelfs niet in de schoot van zijn eigen partij. Onder meer VLD-voorzitter De Gucht heeft al andere geluiden laten horen. Ik heb de indruk dat de provinciale kiesomschrijvingen een zoveelste wortel zijn die de premier de Volksunie voorhoudt om haar het Lambermont-akkoord te laten slikken.

01.07 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Ik heb nooit beweerd dat ik achter de Lambermont-akkoorden sta, integendeel. Ik heb enkel gepleit om een splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.

De premier kondigde aan voorstander te zijn van een beslissend referendum. Wij zijn dat ook en hopen dat men terzake geen taboes zal invoeren zodat men referenda kan houden over het Koningschap, amnestie, en dergelijke.

01.08 Annemie Van de Casteele (VU&ID): De premier had wel kunnen verwachten dat de problematiek van Vlaams Brabant ter sprake zou komen. Uiteraard pleit ik ook voor een splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en voor een ruimere kiesomschrijving. Dat is altijd ons standpunt geweest. Voor het overige zullen wij de Lambermontakkoorden kritisch bekijken en op hun waarde beoordelen.

Moties

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Guido Tastenhoye en luidt als volgt:
"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Pieter De Crem en Guido Tastenhoye
en het antwoord van de eerste minister,

01.06 Pieter De Crem (CVP): Sans la participation du sud du pays, le système des circonscriptions provinciales ne verra pas le jour. Si le Luxembourg constitue une seule circonscription provinciale, c'est uniquement le résultat d'un marchandage politique destiné à permettre à la province du Luxembourg de disposer d'un nombre suffisant d'élus.

Le projet que le premier ministre vient des nous présenter concernant le renouveau politique ne semble pas jouir du soutien de l'ensemble de la majorité, même pas de son propre parti. M. De Gucht, le président du VLD, a déjà tenu des propos divergents. J'ai le sentiment que les circonscriptions électorales provinciales ne sont rien d'autre qu'un appât de plus que le premier ministre tend à la Volksunie pour qu'elle approuve les accords du Lambermont.

01.07 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Je n'ai jamais prétendu que j'approuvais les accords du Lambermont, au contraire. J'ai seulement plaidé en faveur de la scission de l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvoorde.

Tout comme le premier ministre, nous sommes partisans d'un référendum décisionnel. A cet égard, nous espérons qu'aucun sujet ne sera déclaré tabou et que la Royauté, l'amnistie et d'autres questions analogues pourront faire l'objet de référendums.

01.08 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Le premier ministre pouvait s'attendre à ce que la question du Brabant flamand soit abordée. Je préconise bien entendu, moi aussi, la scission de l'arrondissement électoral de Bruxelles – Hal – Vilvoorde et je plaide en faveur d'une circonscription électorale plus large. Nous avons toujours défendu ce point de vue. Pour le surplus, nous examinerons les accords du Lambermont avec un oeil critique et en évaluerons la valeur.

Motions

En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Une motion de recommandation a été déposée par M. Guido Tastenhoye et est libellée comme suit:
"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Pieter De Crem et Guido Tastenhoye
et la réponse du premier ministre,

vraagt de regering om er onverwijld voor te zorgen dat:

1) de splitsing van de tweetalige kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde wordt gerealiseerd voor de Kamerverkiezingen met waarborgen voor de Brusselse Vlamingen, waarbij er een nieuwe provinciale kieskring Vlaams-Brabant wordt opgericht die de huidige kieskringen Halle-Vilvoorde en Leuven omvat;

2) de nieuwe op te richten kieskring Vlaams-Brabant wordt losgekoppeld van de Waalse kieskring voor de verkiezingen van de Senaat en het Europees Parlement."

Een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Annemie Van de Casteele en de heer Danny Pieters en luidt als volgt:

"De Kamer, gehoord de interpellaties van de heren Pieter De Crem en Guido Tastenhoye en het antwoord van de eerste minister, stelt vast dat deze voorstellen een stap vooruit zijn in de richting van één Vlaamse kieskring maar dat voor Vlaams-Brabant (daarop) een uitzondering wordt gemaakt omdat Brussel en Halle-Vilvoorde één kiesomschrijving zou blijven vraagt de regering bij de aanpassing van de kiesomschrijvingen geen uitzondering te maken voor de provincie Vlaams-Brabant en een tweetalig kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen in overeenstemming met artikel 4 van de Grondwet."

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Pieter De Crem, Paul Tant en Daniël Vanpoucke en luidt als volgt:

"De Kamer, gehoord de interpellaties van de heren Pieter De Crem en Guido Tastenhoye en het antwoord van de eerste minister, beveelt de regering aan de kieskringen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers zoals ze in het Sint-Michiels-akkoord werden vastgelegd, en de splitsing van kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde - gekoppeld aan één kieskring Vlaams-Brabant nog vóór de wetgevende verkiezingen van 2003 mogelijk te maken."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de dames Corinne De Permentier en Géraldine Pelzer-Salandra en de heren Willy Cortois, Denis D'hondt, André Frédéric, Charles Janssens en Jan Peeters.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

demande au gouvernement,

1) de scinder l'arrondissement bilingue de Bruxelles-Hal-Vilvorde avant l'organisation des prochaines élections de la Chambre, de prévoir des garanties pour les Flamands de Bruxelles et de créer une nouvelle circonscription électorale provinciale du Brabant flamand comprenant les actuels arrondissements électoraux de Hal-Vilvorde et de Louvain;

2) de faire en sorte que la nouvelle circonscription électorale à créer soit détachée de l'arrondissement électoral wallon pour les élections du Sénat et du Parlement européen."

Une motion de recommandation a été déposée par Mme Annemie Van de Casteele et M. Danny Pieters et est libellée comme suit:

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Pieter De Crem et Guido Tastenhoye et la réponse du premier ministre, constate que ces propositions constituent un pas en avant dans la création d'une circonscription électorale flamande mais qu'une exception est faite en ce qui concerne le Brabant flamand dans la mesure où Bruxelles et Hal-Vilvorde constitueraient toujours une seule et même circonscription demande au gouvernement de ne pas faire d'exception, à l'occasion de l'aménagement des circonscriptions électorales, en ce qui concerne la province du Brabant flamand et de scinder l'arrondissement électoral bilingue de Bruxelles-Hal-Vilvorde, conformément à l'article 4 de la Constitution."

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Pieter De Crem, Paul Tant et Daniël Vanpoucke et est libellée comme suit:

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Pieter De Crem et Guido Tastenhoye et la réponse du premier ministre, recommande au gouvernement de faire en sorte de créer les circonscriptions électorales pour la Chambre des représentants, telles qu'elles sont prévues par les accords de la Saint-Michel, et de réaliser la scission de l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde – avec la création d'un arrondissement électoral unique du Brabant flamand – avant les élections législatives de 2003."

Une motion pure et simple a été déposée par Mmes Corinne De Permentier et Géraldine Pelzer-Salandra et MM. Willy Cortois, Denis D'hondt, André Frédéric, Charles Janssens et Jan Peeters.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

De vergadering wordt gesloten om 12 uur.

La séance est levée à 12 heures..